

เปิดสถิติเรียนพิเศษนักเรียนไทย: เมื่อโรงเรียนไม่อาจพาเด็กไปถึงฝั่ง

สรวีศ มา

HIGHLIGHTS

- การเรียนพิเศษมีมาอย่างยาวนานและดูเหมือนจะเป็นเรื่องชินตาสำหรับสังคมไทย แต่สาเหตุที่เด็กไทยเรียนพิเศษกลับมีคำตอบหลากหลายตั้งแต่ เรียนในห้องเรียนไม่ค่อยเข้าใจ เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจให้มากขึ้น เพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย ไปจนถึงเพราะระบบการศึกษาไทยไม่ตอบโจทย์เด็กนักเรียน
- 1 ใน 3 ของเด็กนักเรียนไทยต่างทุ่มเทพยายามที่ตนมีเพื่อการเรียนพิเศษ โดยทรัพยากรที่ใช้เพื่อเรียนพิเศษมีความแตกต่างกันไปตามระดับรายได้ครัวเรือนของเด็กนักเรียนที่แตกต่างกันไป
- แม้รายได้ครัวเรือนของเด็กนักเรียนจะไม่ใช่ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความน่าจะเป็นในการเลือกเรียนพิเศษเพิ่ม แต่รายได้ครัวเรือนกลับส่งผลต่อคุณภาพของการเรียนพิเศษ
- ภาพของการเรียนพิเศษของนักเรียนไทยสะท้อนให้เห็นถึงภาพของความเหลื่อมล้ำ ซึ่งทางออกไม่ใช่การห้ามเรียนพิเศษ แต่คือการศึกษาที่คุณภาพเสมอหน้า และมีเส้นทางเดินที่ตอบโจทย์โลกการทำงานยุคใหม่แก่ทุกคน

ที่มา: 101

เมื่อพูดถึงการเรียน ภาพจำของเราส่วนใหญ่คงนึกถึงการไปเรียนในโรงเรียน อย่างไรก็ตาม เมื่อถึงเวลาเลิกเรียนแล้ว ก็เชื่อว่าเด็กนักเรียนทุกคนจะได้กลับบ้านหรือทำกิจกรรมของตนเอง เพราะยังมีนักเรียนจำนวนไม่น้อยที่ต้องไปเรียนพิเศษเพิ่มนอกห้องเรียน และยังมีอาจต้องไปเรียนเพิ่มเติมในวันเสาร์-อาทิตย์อีกด้วย

พฤติกรรมการเรียนพิเศษควบคู่ไปกับการศึกษาในระบบไม่ได้มีแค่ในประเทศไทยเพียงที่เดียวเท่านั้น เด็กนักเรียนในหลายประเทศทั่วโลกก็มีการเรียนพิเศษเช่นกัน หากแต่สัดส่วนการเรียนพิเศษในประเทศแถบเอเชียที่สูงกว่าภูมิภาคอื่น โดยเฉพาะเกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และฮ่องกง¹

แม้ว่าการเรียนพิเศษเพิ่มตามโรงเรียนกวดวิชานั้นมีมาอย่างยาวนาน อีกทั้งดูเหมือนจะ

เป็นเรื่องชินตาสำหรับสังคมไทย แต่สาเหตุที่เด็กไทยเรียนพิเศษกลับมีค่าตอบแทนที่หลากหลายตั้งแต่ เรียนในห้องเรียนไม่ค่อยเข้าใจ เพื่อเพิ่มความรู้อาจเข้าให้มากขึ้น เพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย² ไปจนถึงเพราะระบบการศึกษาไทยไม่ตอบโจทย์เด็กนักเรียน³

เพื่อให้เข้าใจโลกของการเรียนพิเศษได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ศูนย์ความรู้และนโยบายเด็ก (คิด for คิดส์) โดย 101 PUB และ สำนักสนับสนุนสุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว ภายใต้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จึงชวนสำรวจสถิติการเรียนพิเศษของนักเรียนไทยจำนวน 12,999 คน จากข้อมูลการสำรวจเยาวชนไทย 2022 (Youth Survey 2022) ที่มุ่งสำรวจความรู้ คุณค่า และทัศนคติของเยาวชนไทย ซึ่งรวมไปถึงประเด็นด้านการศึกษาและการเรียนพิเศษ

นักเรียนไทย 1 ใน 3 ทุ่มทรัพยากรเพื่อเรียนพิเศษ

เมื่อดูสัดส่วนการเรียนพิเศษของเด็กนักเรียนในประเทศไทยจากผลสำรวจเยาวชน 2022 พบว่าร้อยละ 35.1 ของเด็กนักเรียนอายุ 15-18 ปี ทั้งหมดในประเทศไทยเรียนพิเศษเพิ่มเติมจากการศึกษาในระบบ เมื่อแยกกลุ่มรายพื้นที่พบว่ากลุ่มที่มีนักเรียนเรียนพิเศษเยอะที่สุดไม่ใช่กลุ่มนักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล (19.5%) แต่เป็นกลุ่มนักเรียนที่อยู่นอกเมือง (35.6%) และในอำเภอเมือง (33.9%) ตามลำดับ

นอกจากนี้ เมื่อจำแนกกลุ่มเด็กนักเรียนตามระดับเป้าหมายที่ตนต้องการศึกษา พบว่ากลุ่มเด็กนักเรียนที่อยากเข้ามหาวิทยาลัยมีแนวโน้มที่จะเรียนพิเศษสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้อยากศึกษาต่อราว 7.1%

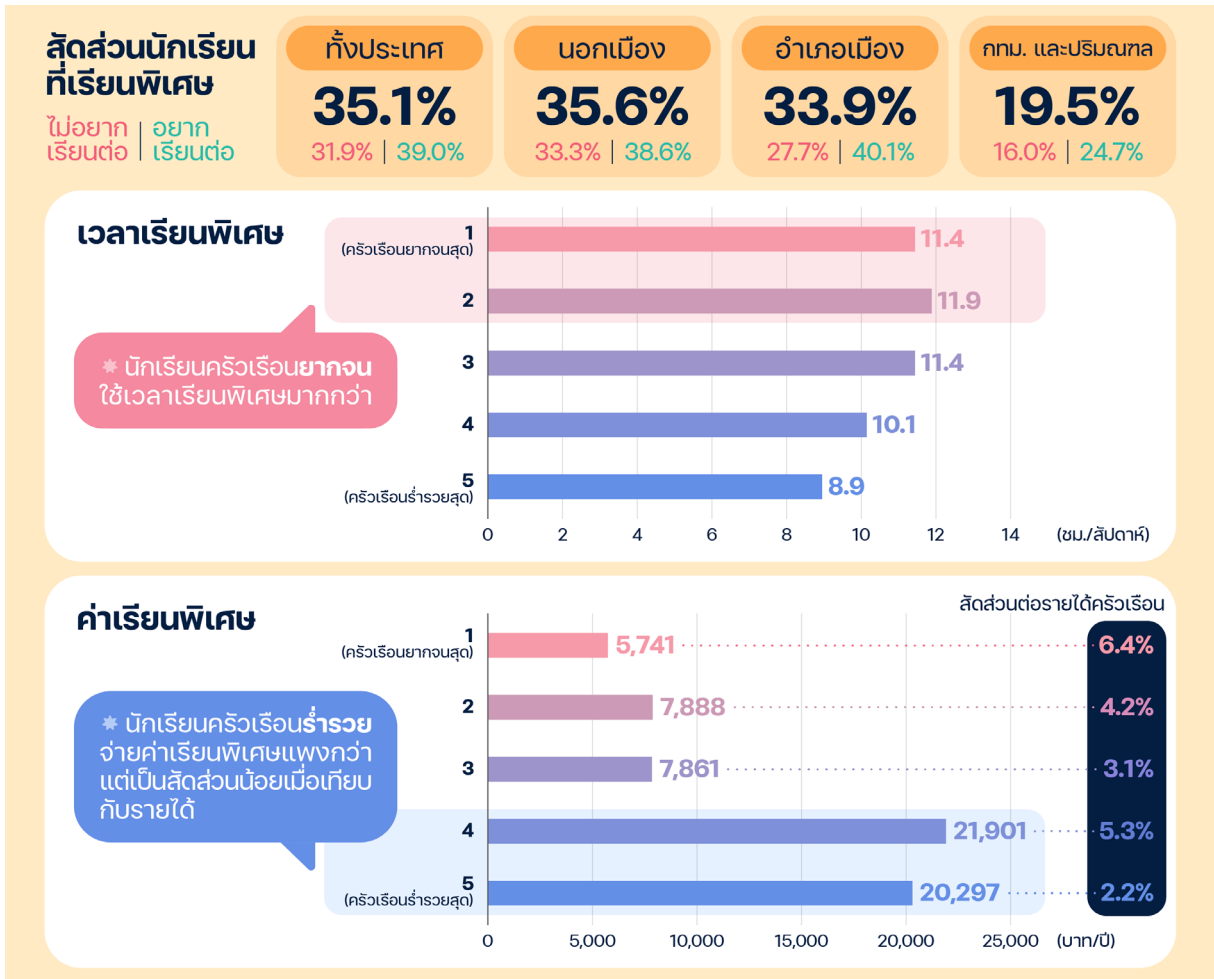
อย่างไรก็ดี แม้ว่ากลุ่มเด็กนักเรียนที่ไม่ได้ต้องการเข้ามหาวิทยาลัยจะมีสัดส่วนการเรียนพิเศษที่น้อยกว่า แต่ตัวเลขสัดส่วนนี้ก็ยังสูงสำหรับทุกพื้นที่ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเด็กนักเรียนที่เรียนพิเศษไม่ได้จำกัดแค่กลุ่มที่ต้องการเสริมความรู้เพื่อให้สามารถสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัยได้เพียงเท่านั้น แต่ยังมีกลุ่มที่เรียนพิเศษเพื่อช่วยให้ตนเรียนตามทันการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ กล่าวคือ โรงเรียนไม่อาจช่วยสอนให้พวกเขาเข้าใจได้ จึงต้องพึ่งพาการเรียนพิเศษ

1 ใน 3 ของเด็กนักเรียนไทยเหล่านี้ต่างทุ่มเททรัพยากรที่ตนมีเพื่อการเรียนพิเศษ โดยทรัพยากรที่ใช้เพื่อเรียนพิเศษมีความแตกต่างกันตามระดับรายได้ครัวเรือนของเด็กนักเรียนที่แตกต่างกันไป

เด็กนักเรียนต่างระดับรายได้ครัวเรือนต่างมีทรัพยากรไม่เท่ากัน โดยเด็กนักเรียนครัวเรือนยากจน แม้จะมีทรัพยากรด้านเงินที่ไม่มากนัก เพราะมีค่าใช้จ่ายด้านการเรียนพิเศษโดยเฉลี่ยเพียงประมาณ 6,000 บาทต่อปี แต่เด็กนักเรียนกลุ่มนี้ก็ทุ่มเททรัพยากรด้านเวลาเพื่อเรียนพิเศษมากกว่ากลุ่มอื่น โดยใช้เวลารเรียนพิเศษโดยเฉลี่ย 11-12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นอกจากนี้ แม้จำนวนเงินค่าเรียนพิเศษและค่าเล่าเรียนรวมของเด็กกลุ่มนี้จะเป็นจำนวนที่น้อย แต่เมื่อคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ครัวเรือนแล้ว เด็กนักเรียนกลุ่มนี้มีภาระค่าเล่าเรียนที่สูงมาก (ราว 6% ของรายได้ครัวเรือน)

สำหรับเด็กนักเรียนครัวเรือนร่ำรวยที่เรียนพิเศษ แม้พวกเขาจะใช้เวลารเรียนพิเศษน้อยกว่าเล็กน้อย แต่ก็ใช้จ่ายเงินเพื่อเรียนพิเศษมากที่สุด โดยกลุ่มเด็กนักเรียนครัวเรือนร่ำรวยมีค่าเรียนพิเศษโดยเฉลี่ยราว 20,000-22,000 บาทต่อปี อย่างไรก็ดี เมื่อคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ครัวเรือนแล้ว ค่าเรียนพิเศษและค่าเล่าเรียนที่สูงนี้กลับคิดเป็นสัดส่วนที่น้อยมากต่อรายได้ครัวเรือน

นอกจากนี้ เมื่อคำนวณค่าเล่าเรียน⁴ ของกลุ่มเด็กนักเรียนที่เรียนพิเศษเหล่านี้ ก็ยังพบว่าค่าใช้จ่ายระหว่างนักเรียนครัวเรือนยากจนและครัวเรือนร่ำรวยมีแนวโน้มที่เหมือนกับค่าเรียนพิเศษ โดยนักเรียนครัวเรือนยากจนสุดมีค่าเล่าเรียนโดยเฉลี่ยราว 20,000 บาทต่อปี ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนที่สูงถึง 19.4% ของรายได้ครัวเรือน ขณะที่เด็กนักเรียนครัวเรือนร่ำรวยสุดมีค่าเล่าเรียนรวมโดยเฉลี่ยราว 45,000 บาทต่อปี แต่คิดเป็นเพียง 5.0% ของรายได้ครัวเรือนเท่านั้น

ที่มา

ผลสำรวจเยาวชน 2022 โดย คิด for คิดส์

จะพึ่งพาการศึกษาในระบบได้อย่างไร ในเมื่อโรงเรียนยังไม่พร้อม

ดังที่กล่าวไปข้างต้นว่ายังมีเด็กนักเรียนไทยเป็นสัดส่วนไม่น้อยที่อาจเรียนพิเศษเพราะการเรียนการสอนในโรงเรียนไม่อาจช่วยให้พวกเขา

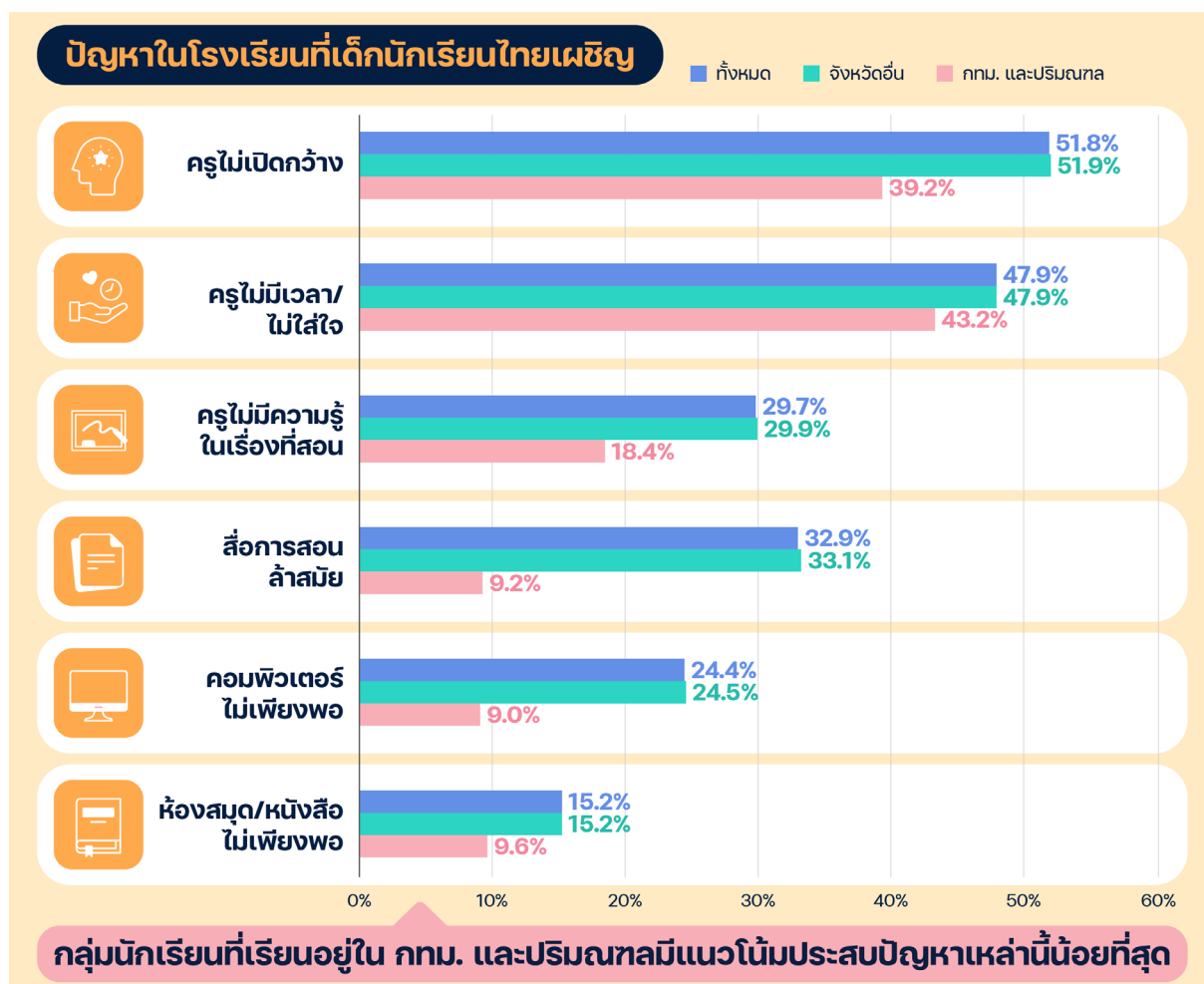
เข้าใจได้ หนึ่งในสาเหตุนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดบุคลากรและทรัพยากรที่มีคุณภาพเพียงพอสำหรับการเรียนการสอนที่ดี

จากผลสำรวจเยาวชน พบว่าเด็กนักเรียนไทยอายุ 15-18 ปี จำนวนไม่น้อยเคยเผชิญปัญหาต่างๆ ในสถานศึกษา ทั้งปัญหาด้านบุคลากร อาทิ ครูไม่เปิดกว้างต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง ครูไม่มีเวลาหรือไม่ใส่ใจที่จะสอน และครูไม่มีความรู้ในเรื่องที่สอน และปัญหาด้านทรัพยากร เช่น สื่อการสอนล้าสมัย คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ ห้องสมุดหรือหนังสือไม่เพียงพอ

นอกจากนี้ เมื่อแยกกลุ่มเด็กนักเรียนตามพื้นที่ พบว่ากลุ่มเด็กนักเรียนที่เรียนอยู่ในพื้นที่ กทม. และปริมณฑล มีแนวโน้มที่จะประสบ

ปัญหาทั้งด้านบุคลากรและทรัพยากรน้อยกว่ากลุ่มอื่น

ทั้งปัญหาด้านบุคลากรและทรัพยากรในโรงเรียนที่เด็กนักเรียนในกรุงเทพฯ และปริมณฑลเคยเผชิญน้อยกว่ากลุ่มอื่น จึงอาจเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้เด็กนักเรียนในกรุงเทพฯ และปริมณฑล พึ่งพาการเรียนพิเศษน้อยกว่านักเรียนในพื้นที่อื่น ในทางตรงข้าม กลุ่มที่เรียนพิเศษมากก็อาจเป็นเพราะโรงเรียนในพื้นที่เหล่านั้นมีแนวโน้มยังไม่พร้อมที่จะให้การเรียนการสอนที่มีคุณภาพแก่เด็กนักเรียนได้

นอกจากนี้ กลุ่มเยาวชนที่เคยเรียนในโรงเรียนที่มีปัญหา ยิ่งเห็นว่าการศึกษาในระบบช่วยพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล (MIDL) และทักษะอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในโลกยุคใหม่ได้ต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่เคยเผชิญปัญหาเหล่านี้

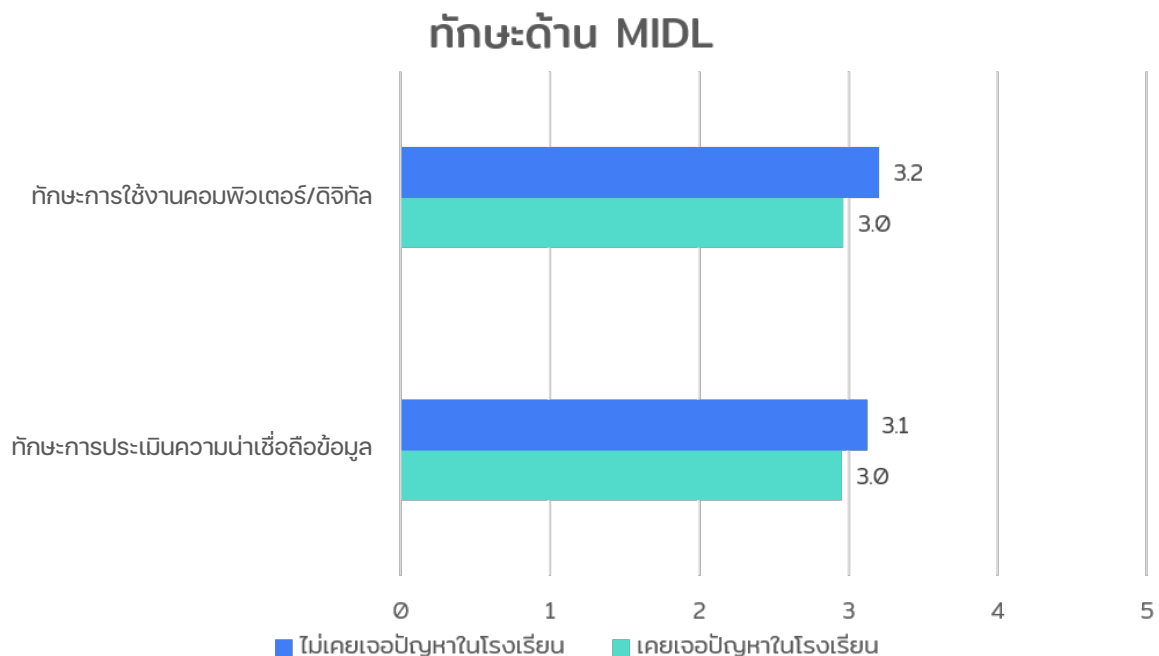
กลุ่มเยาวชนที่กำลังเรียนหรือเคยเรียนในโรงเรียนที่มีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ เห็นว่าโรงเรียนช่วยพัฒนาทักษะด้าน MIDL ให้พวกเขาได้ดี เพราะให้คะแนนว่าโรงเรียนช่วยพัฒนา ‘ทักษะการใช้งานคอมพิวเตอร์/ดิจิทัล’ และ ‘ทักษะการประเมินความน่าเชื่อถือข้อมูล’ โดยเฉลี่ยที่ 3.0 สำหรับทั้งคู่ ซึ่งต่ำกว่ากลุ่มที่

ไม่เคยเผชิญปัญหานี้ที่ให้คะแนนโดยเฉลี่ย 3.2 และ 3.1 ตามลำดับ โดย 0 หมายถึงน้อยที่สุด ส่วน 5 หมายถึงมากที่สุด (แผนภูมิที่ 1)

แผนภูมิที่ 1

ผลการประเมินความสามารถของโรงเรียนในการช่วยพัฒนาทักษะด้าน MIDL จากเยาวชนไทย

ที่มา

ผลสำรวจเยาวชน 2022 โดย คิด for คิดส์

ในทำนองเดียวกัน กลุ่มเยาวชนที่เคยเจอครูไม่เปิดกว้างทางความคิดหรือสื่อการสอนล้ำสมัยนั้นเห็นว่าโรงเรียนช่วยพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ได้ต่ำ โดยกลุ่มที่กำลังเรียนหรือเคยเรียนกับครูที่ไม่เปิดกว้างทางความคิด ให้คะแนนว่าโรงเรียนช่วยพัฒนา ‘ทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์’ ‘ทักษะการอยู่ร่วมกับคนต่างวัฒนธรรม’ และ ‘ทักษะการตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ และระบอบการเมือง’ โดยเฉลี่ยที่ 2.9, 2.9 และ 2.7 ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่เคยเผชิญปัญหานี้ที่ให้คะแนนโดยเฉลี่ย 3.1, 3.0 และ

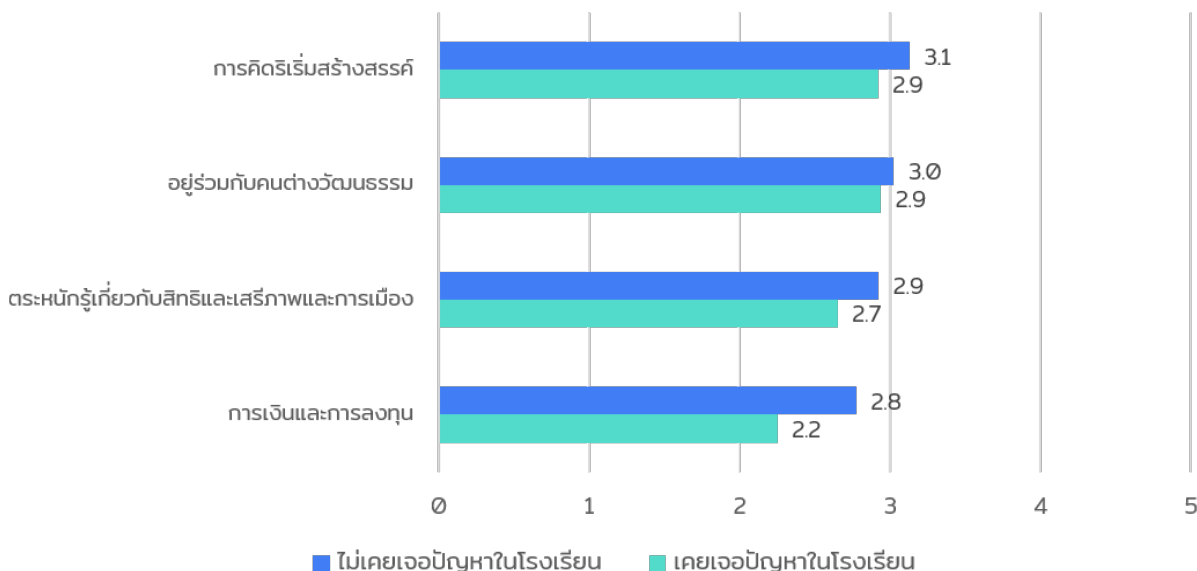
2.9 ตามลำดับ โดย 0 หมายถึงน้อยที่สุด ส่วน 5 หมายถึงมากที่สุด

ขณะที่กลุ่มเยาวชนที่กำลังเรียนหรือเคยเรียนในโรงเรียนที่ใช้สื่อการสอนล้ำสมัย ให้คะแนนว่าโรงเรียนช่วยพัฒนา ‘ทักษะการเงินและการลงทุน’ โดยเฉลี่ยที่ 2.2 ในขณะที่กลุ่มที่ไม่เคยเผชิญปัญหานี้ที่ให้คะแนนโดยเฉลี่ย 2.8 โดย 0 หมายถึงน้อยที่สุด ส่วน 5 หมายถึงมากที่สุด (แผนภูมิที่ 2)

แผนภูมิที่ 2

ผลการประเมินความสามารถของโรงเรียนในการช่วยพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ จากเยาวชนไทย

ทักษะอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่

ที่มา

ผลสำรวจเยาวชน 2022 โดย คิด for คิดส์

กึ่งความไม่พร้อมของโรงเรียน และความคาดหวังที่จะเรียนต่อ เป็นปัจจัยที่ทำให้นักเรียนเลือก เรียนพิเศษเพิ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นช่วยให้เห็นว่า การเรียนพิเศษอาจมีปัจจัยส่งหลายด้าน ทั้งความต้องการศึกษาต่อในระดับสูง ความไม่พร้อมของสถานศึกษา การไม่ได้รับการฝึกฝนทักษะที่จำเป็น ยังอาจมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงพื้นที่และสถานะของครัวเรือน ซึ่งหลายปัจจัยมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกัน ซึ่งเราอาจไม่สามารถเข้าใจได้ว่าปัจจัยใดมีผลมากน้อยต่างกันอย่างไร หรือแท้จริงแล้วมีปัจจัยใดบ้างที่ไม่มีผล ดังนั้น เพื่อให้คำตอบของคำถามนี้ชัดเจนมากขึ้น คิด for คิดส์ จึงใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติเพื่อประเมินหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความน่าจะเป็นในการเลือกเรียนพิเศษของเด็กนักเรียนไทย⁵ ขาดบุคลากรและทรัพยากรที่มีคุณภาพเพียงพอสำหรับการเรียนการสอนที่ดี

ผลลัพธ์จากแบบจำลองทางเศรษฐมิติชี้ให้เห็นว่า สาเหตุที่ทำให้เด็กนักเรียนไทยต้องเรียนพิเศษไม่ได้มีเพียงมิติเดียว หากแต่มีหลากหลายมิติด้วยกัน ได้แก่ คุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน ความต้องการของเด็กนักเรียน นอกจากนี้พื้นที่ของเด็กนักเรียนก็ยังส่งผลต่อความน่าจะเป็นในการเรียนพิเศษด้วยเช่นกัน

เมื่อเด็กนักเรียนเจอโรงเรียนที่ให้การเรียนการสอนที่ไร้คุณภาพ พวกเขาจำเป็นต้องพึ่งการเรียนการสอนนอกระบบมากขึ้น โดยแบบจำลองชี้ว่า หากเด็กนักเรียนเรียนในโรงเรียนที่มีห้องสมุดหรือหนังสือไม่เพียงพอ หรือหากเด็กนักเรียนเจอครูไม่มีความรู้ในเรื่องที่สอน ความน่าจะเป็นที่เด็กจะ

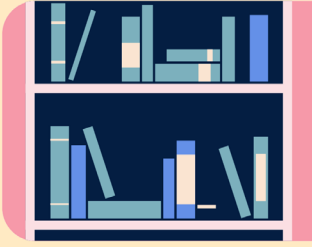
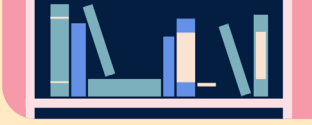

เลือกเรียนพิเศษจะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติราว 2.7% และ 4.3% ตามลำดับ

นอกจากคุณภาพการเรียนการสอนของการศึกษาในระบบแล้ว ความต้องการของเด็กนักเรียน ก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความน่าจะเป็นในการเลือกเรียนพิเศษ โดยแบบจำลองชี้ให้เห็นว่า หากเด็กนักเรียนมีความต้องการที่จะเรียนต่อระดับปริญญาตรีขึ้นไป ความน่าจะเป็นที่เด็กจะเลือกเรียนพิเศษจะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถึง 5.2%

ปัจจัยสุดท้ายที่ส่งผลต่อความน่าจะเป็นในการเรียนพิเศษ คือปัจจัยเชิงพื้นที่ ซึ่งแบบจำลองชี้ให้เห็นว่า กลุ่มเด็กนักเรียนที่เรียนอยู่นอกเมืองมีความน่าจะเป็นที่จะเรียนพิเศษเพิ่มมากกว่ากลุ่มที่เรียนในอำเภอเมืองและกลุ่มที่เรียนในกรุงเทพฯ และปริมณฑลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติราว 2.5% และ 4.0% ตามลำดับ

นอกจากนี้ ผลลัพธ์จากแบบจำลองทางเศรษฐมิติยังชี้ว่าปัจจัยที่เดิมคาดว่าจะส่งผลต่อความน่าจะเป็นในการตัดสินใจเรียนพิเศษของเด็กนักเรียนกลับไม่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งได้แก่ รายได้ครัวเรือน ระดับการศึกษาสูงสุดของพ่อแม่ เพศสภาพของเด็กนักเรียน และอายุของเด็กนักเรียน

กล่าวโดยสรุปคือ จากการทำแบบจำลองทางเศรษฐมิติชี้ให้เห็นว่า สาเหตุที่ทำให้เด็กนักเรียนไทยเลือกเรียนพิเศษหรือไม่นั้น มีทั้งเพื่อชดเชย

หากเยาวชน...	ความน่าจะเป็นในการเรียนพิเศษ
 <p>เรียนในโรงเรียนที่มีห้องสมุด/ หนังสือไม่เพียงพอ</p>	+2.7% ▲
 <p>เจอครูไม่มีความรู้</p>	+4.3% ▲
 <p>อยากเข้ามหาวิทยาลัย</p>	+5.2% ▲
 <p>อยู่ในเมือง</p>	-2.5% ▼
 <p>อยู่ใน กทม. และปริมณฑล</p>	-4.0% ▼
<p>เพศสภาพ, อายุ, รายได้ครัวเรือน, การศึกษาของพ่อแม่</p>	ไม่ส่งผล !

ที่มา

ผลสำรวจเยาวชน 2022 จำนวนโดย คิต for คิตส์

ความรู้จากการเรียนการสอนในโรงเรียนที่ด้อยคุณภาพ และเพื่อเพิ่มความรู้ให้สามารถสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัยได้ โดยการตัดสินใจเรียนพิเศษของนักเรียนไม่มีความเกี่ยวข้องกับรายได้ของครอบครัวเด็กนักเรียนและระดับการศึกษาของพ่อแม่เด็กนักเรียน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าแบบจำลองในเศรษฐมิติในข้างต้นจะชี้ให้เห็นว่ารายได้ครัวเรือนของเด็กนักเรียนจะไม่ใช่อุปสรรคที่ส่งผลต่อความน่าจะเป็นในการเลือกเรียนพิเศษเพิ่ม แต่รายได้ครัวเรือนกลับส่งผลต่อคุณภาพของการเรียนพิเศษ เมื่อใช้เครื่องมือทางเศรษฐมิติเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจ่ายค่าเรียนพิเศษของเด็กนักเรียน⁶ ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ก็ยืนยันว่ารายได้ครัวเรือน

นั้น ส่งผลต่อค่าเรียนพิเศษของนักเรียน โดยเมื่อรายได้ครัวเรือนมากขึ้น 10% ค่าเรียนพิเศษของเด็กนักเรียนจะเพิ่มขึ้น 5.7% กล่าวคือนักเรียนในทุกสถานะเข้าเรียนพิเศษไม่แตกต่างกันมาก แต่นักเรียนในครัวเรือนร่ำรวยจะสามารถเรียนพิเศษที่มีราคาแพง ซึ่งอาจเป็นการเรียนที่มีความเป็นส่วนตัวมากขึ้น มีผู้สอนที่คอยให้คำอธิบายได้มากกว่า ซึ่งทำให้คุณภาพที่ได้รับแตกต่างกันตามรายได้

นอกจากนี้ ปัญหาด้านบุคลากรและทรัพยากรของโรงเรียน ความต้องการของเด็กนักเรียน และปัจจัยเชิงพื้นที่ ก็ยังส่งผลต่อค่าเรียนพิเศษของเด็กนักเรียนด้วยเช่นกัน (แผนภูมิที่ 3)

แผนภูมิที่ 3

ผลวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อค่าเรียนพิเศษของเด็กนักเรียนไทย

ปัจจัย	ค่าเรียนพิเศษ
รายได้ครัวเรือนมากขึ้น 10%	+5.7%
อยู่ในเมือง	+22.8%
อยู่ใน กทม. และปริมณฑล	+41.6%
อยากเข้ามหาวิทยาลัย	+37.4%
เจอครูไม่มีความรู้	+28.7%
เจอครูบังคับให้ทำตามโดยไม่บอกเหตุผล	+18.6%
สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนไม่เหมาะสมต่อการเรียน	+28.0%

ที่มา

ผลสำรวจเยาวชน 2022 คำนวณโดย คิด for คิดส์

การเรียนพิเศษอาจช่วยเพิ่ม ความมั่นใจว่าจะสามารถ เรียนต่อได้

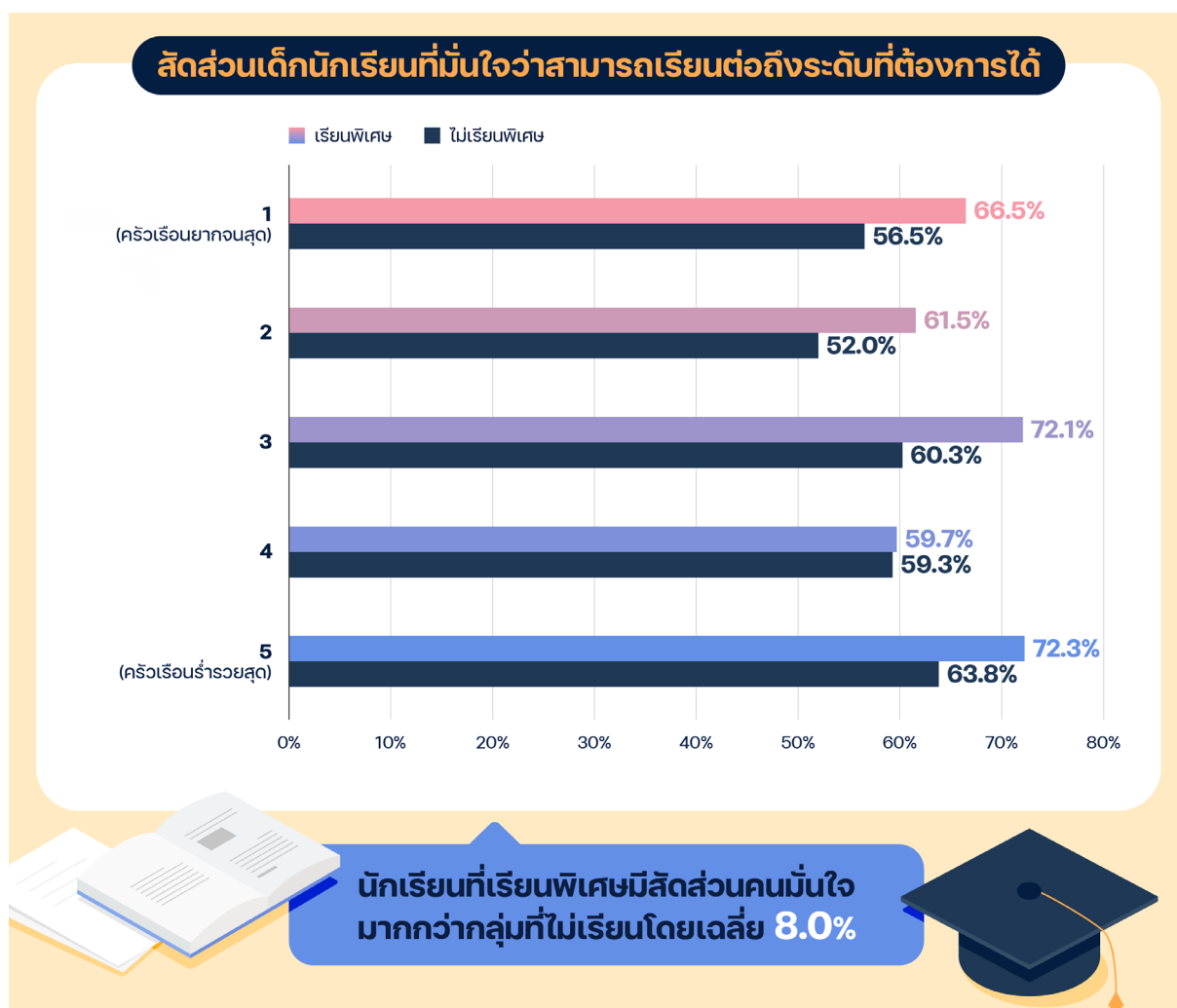
เมื่อสอบถามเด็กนักเรียนไทยอายุ 15-18 ปี ที่มีเป้าหมายอยากเรียนต่อระดับปริญญาตรีขึ้นไปทั้งหมดว่าพวกเขามั่นใจว่าจะสามารถเรียนถึงระดับที่ต้องการได้หรือไม่ พบว่า ราว 60% ตอบว่ามั่นใจ

ที่มา: Unsplash

อย่างไรก็ตาม เมื่อแยกกลุ่มระหว่างเด็กนักเรียนที่เรียนพิเศษและเด็กนักเรียนที่ไม่ได้เรียนพิเศษ พบว่า กลุ่มเด็กนักเรียนที่เรียนพิเศษ มีสัดส่วนคนที่ตอบว่าตนมั่นใจมากกว่ากลุ่มเด็กนักเรียนที่ไม่ได้เรียนพิเศษโดยเฉลี่ย 8.0% จึงอาจตั้งข้อสังเกตได้ว่า การเรียนพิเศษอาจช่วย

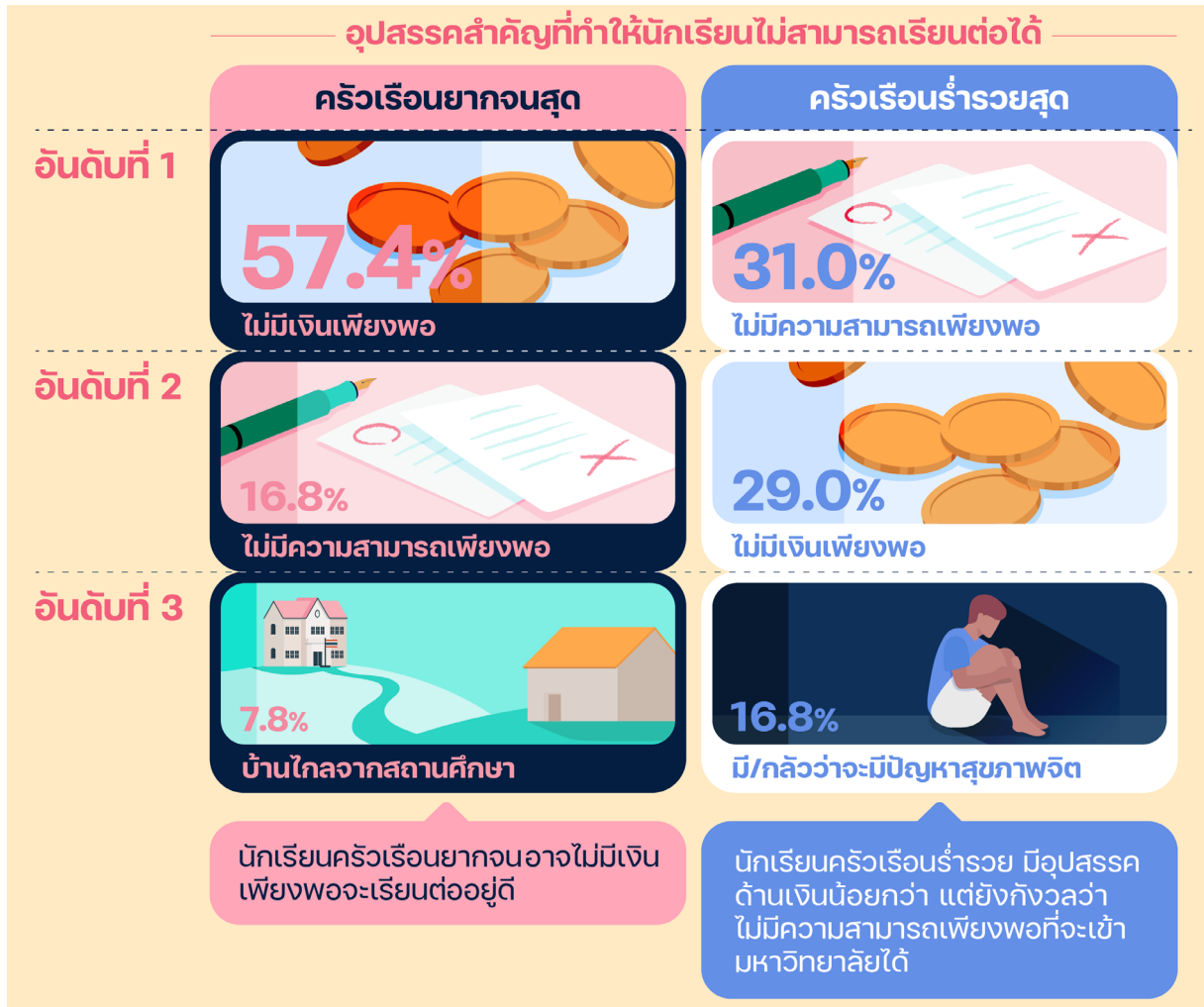
เพิ่มทักษะบางอย่างทำให้เด็กนักเรียนเหล่านี้มีความมั่นใจว่าจะเรียนต่อได้มากขึ้น อย่างไรก็ตามดี กลุ่มนักเรียนครัวเรือนร่ำรวยก็ยังมีสัดส่วนคนที่มั่นใจมากกว่ากลุ่มครัวเรือนยากจน ทั้งในกลุ่มที่เรียนพิเศษและไม่เรียนพิเศษ

ที่มา

ผลสำรวจเยาวชน 2022 โดย คิด for คิดส์

ที่มา

ผลสำรวจเยาวชน 2022 โดย คิด for คิดส์

พยายามแค่ไหน ก็อาจยังไม่ประสบความสำเร็จดังฝัน

แม้ว่าเด็กนักเรียนที่ตั้งเป้าจะเข้ามหาวิทยาลัย และทุ่มทรัพยากรเพื่อเรียนพิเศษมีสัดส่วนคนที่มั่นใจว่าจะสามารถเรียนถึงเป้าหมายได้มากกว่ากลุ่มที่ไม่เรียนพิเศษ แต่เด็กนักเรียนกลุ่มนี้ก็ยังคงกังวลว่ามีอุปสรรคอื่นที่อาจทำให้พวกเขาไม่สามารถประสบความสำเร็จดังที่ฝันได้อยู่ดี

เมื่อถามความคิดเห็นเห็นเยาวชนว่าอะไรเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้พวกเขาไม่สามารถเรียนถึงระดับที่ต้องการได้ พบว่าเด็กนักเรียนที่เรียนพิเศษและมีเป้าหมายอยากเข้ามหาวิทยาลัยก็มีอุปสรรคที่แตกต่างกันไปตามระดับรายได้ครัวเรือน

กลุ่มเด็กนักเรียนครัวเรือนยากจนที่อยากเข้ามหาวิทยาลัยและยอมทุ่มเทเวลาเพื่อเรียนพิเศษเกินครึ่งเห็นว่าคุณสมบัติสำคัญคือไม่มีเงินเพียงพอ (57%) โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่มั่นใจว่าจะสามารถเรียนต่อได้ ยิ่งเห็นว่าเรื่องเงินเป็นอุปสรรคสำคัญมากที่สุด (68.7% ของคนที่ไม่มั่นใจ) ส่วนอันดับรองลงมา ได้แก่ ไม่มีความสามารถเพียงพอ (16.8% ของเด็กกลุ่มนี้เห็นว่าเป็นอุปสรรคสำคัญ) และบ้านไกลจากสถานศึกษา (7.8% ของเด็กกลุ่มนี้เห็นว่าเป็นอุปสรรคสำคัญ)

ขณะที่กลุ่มเด็กนักเรียนครัวเรือนร่ำรวยที่อยากเข้ามหาวิทยาลัยกลับมีปัญหาเรื่องเงินน้อยกว่า เพราะสามารถทุ่มทรัพยากรด้านเงินเพื่อเรียนพิเศษได้มากกว่าและส่วนมากไม่ได้เห็นว่าเรื่องเงินเป็นอุปสรรคสำคัญ หากแต่เป็นเรื่องความสามารถ โดยร้อยละ 31 ของเด็กกลุ่มนี้เห็นว่าเป็นอุปสรรคสำคัญทำให้พวกเขาไม่สามารถเรียนถึงระดับที่ต้องการได้ คือ ไม่มีความสามารถเพียงพอ

ทางออกไม่ใช่การห้ามเรียนพิเศษ แต่คือการศึกษาที่คุณภาพเสมอหน้า และมีเส้นทางเดินที่ตอบโจทย์โลกการทำงานยุคใหม่แก่ทุกคน

ภาพของการเรียนพิเศษของนักเรียนไทยที่เห็นนี้ สะท้อนให้เห็นถึงภาพของความเหลื่อมล้ำ ทั้งความเหลื่อมล้ำจากระบบการศึกษาที่มีโรงเรียนที่มีความพร้อมอย่างไม่เท่าเทียม และความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ที่ทำให้เด็กนักเรียนไม่สามารถเลือกคุณภาพของทางออก (โรงเรียนสอนพิเศษ) ได้เท่ากัน

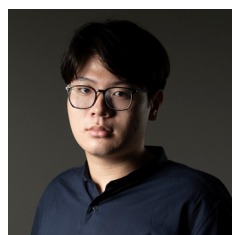
อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาโดยการจำกัดการเรียนพิเศษนั้นยังไม่ใช่วิธีการแก้ปัญหา เพราะการเรียนพิเศษอาจไม่ได้เกี่ยวข้องกับคุณภาพ โดยการเรียนรู้พิเศษอาจเป็นเพียงแค่

หนึ่งในวิธีการแก้ไขปัญหาจากการศึกษาในระบบที่ไม่มีประสิทธิภาพ และหากมีการห้ามไม่ให้เรียนพิเศษ กลุ่มครัวเรือนร่ำรวยก็ยังสามารถทุ่มทรัพยากรไปกับสิ่งอื่นๆ ที่สามารถช่วยให้พวกเขาได้เปรียบมากกว่ากลุ่มอื่นๆ อยู่ดี ดังนั้นการแก้ไขปัญหาด้วยการห้ามเรียนพิเศษก็ยังคงทำให้ความเหลื่อมล้ำไม่ได้หายไปไหน⁷

เป้าหมายในการแก้ปัญหาไม่ใช่การเรียนการสอนนอกระบบ หากแต่เป็นการแก้ไขระบบการศึกษาไทยให้เป็นระบบการศึกษาที่สามารถลดความเหลื่อมล้ำได้

หน้าตาของระบบการศึกษาใหม่จะต้องมีคุณภาพที่ดีอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม สามารถช่วยพัฒนาทักษะความรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับโลกสมัยใหม่ นอกจากนี้ ยังต้องสามารถช่วยส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนสามารถบรรลุเป้าหมาย

ที่พวกเขาใฝ่ฝันได้ โดยความฝันในขณะนี้ ไม่ได้จำกัดแค่ด้านการเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัย เพราะเด็กและเยาวชนยังมีความฝันอีกมากมายที่ไม่ใช่แค่การเรียนต่อมหาวิทยาลัยเหมือนที่ระบบการศึกษาไทยในปัจจุบันคิดไว้ให้

ผู้วิจัยหลัก

สรวิศ มา

ติดต่อ

sorravit16@gmail.com

contact.101pub@gmail.com

นักวิจัยนโยบายสาธารณะ 101 PUB ผู้สนใจในเศรษฐศาสตร์การเมือง และการทำเบียร์ ชื่นชอบการมองประเด็นต่างๆ รอบตัวผ่านแว่นตาเศรษฐศาสตร์ อีกทั้งยังสงสัยใน ‘ความเชื่อและความจริงที่มีอยู่ในสังคม’ แต่ยังคงเชื่อว่า ‘สิทธิและเสรีภาพ’ เป็นสิ่งที่ทุกคนพึงมี

เชิงอรรถ

1. Baker, David P., Akiba, Motoko, LeTendre, Gerald K., and Wiseman, Alexander W. "Worldwide Shadow Education: Outside-School Learning, Institutional Quality of Schooling, and Cross-National Mathematics Achievement," *Educational Evaluation and Policy Analysis* 23, no. 1 (2001): 1-17.

2. "ชีวิตเด็ก ม.ปลาย สู่วัยมหาวิทยาลัย," ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ (กรุงเทพโพล), กรกฎาคม 1, 2014, <https://bangkokpoll.bu.ac.th/poll/result/doc/poll686.pdf>.

3. "'โรงเรียนกวดวิชา' เกาสะทอนความเหลื่อมล้ำและความล้มเหลวของการศึกษาไทย," สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (วสศ.), กุมภาพันธ์ 12, 2021, <https://research.eef.or.th/thailand-tutoring-culture/>.

4. ค่าเล่าเรียน ได้แก่ ค่าเรียนในระบบและค่าเรียนพิเศษ

5. แบบจำลองทางเศรษฐมิติดังกล่าวคือ logistic regression ซึ่งผลกระทบของปัจจัยต่างๆ ต่อความน่าจะเป็นในการเลือกเรียนพิเศษถูกประมาณโดยการคำนวณ average marginal effects (AME)

6. เครื่องมือทางเศรษฐมิติที่ใช้วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อค่าเรียนพิเศษ คือ การประมาณค่าด้วยวิธี Ordinary Least Square (OLS) กับกลุ่มเยาวชนอายุ 15-18 ปีที่เรียนเต็มเวลาและเรียนพิเศษ

7. วรณพงษ์ ดุรงค์เวโรจน์, "ถ้าการศึกษาไทยดี ทำไมต้องเรียนพิเศษ: เมื่อความเหลื่อมล้ำจู่โจมการศึกษา," *พฤศจิกายน 12, 2020*, <https://thestandard.co/why-having-extra-class-if-education-is-qualified/>.

ศูนย์ความรู้นโยบายเด็กและครอบครัว (คิด for คิดส์)

ศูนย์วิจัยและสื่อสารความรู้เพื่อตอบโจทย์อนาคต มุ่งวิเคราะห์ ออกแบบ เผยแพร่ความรู้ และขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะด้านเด็ก เยาวชน ครอบครัว และการเรียนรู้ เพื่อเป็นฐานสนับสนุนทางวิชาการให้กับสำนักสนับสนุนสุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว สสส. และภาคีเครือข่าย

 www.kidforkids.org

 คิด for คิดส์

 @101_PUB

 @101_pub

 contact.101pub@gmail.com